

Õppeaine MUUSIKA	
Õppeaine kirjeldus, sh lõimingu põhimõtted kursuste vahel ja aineüleselt, hindamise erisused	
Muusikaõpetuse taotlus on luua muusikateadmiste, -oskuste ja -kogemuste süsteem. Eesmärk on tekitada huvi muusika ja musitseerimise vastu, kujundada harmoonilist ja loovat isiksust. Õpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodile ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele. Muusikaõpetuse kaudu luuakse võimalused muusikaoskuste arenguks, avatakse ja avardatakse muusikaga tegelemise viise ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid ja muusikamaitset. Muusikaõpetuses tähtsustatakse: 1) ühislaulmist kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist väljendust ja edasikandjat; 2) loomingulist eneseväljendust; 3) õpilase loova ja kriitilise mõtlemise arengu toetamist; 4) õpilase isiklikku suhet muusikaga ning muusikalise suhtlemise rolli vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalustamise võimalusena; 5) muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujunemisel; 6) õppija huvi ja isikupära. Muusika õppeaine sisu on musitseerimine (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming), muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus ning õppekäigud. Musitseerimine on keskne tegevus muusikateadmiste ja -oskuste omandamiseks ning loova ja harmoonilise isiksuse kujunemiseks. Nii rühmas kui ka üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, hoolivust, paindlikkust ja tundetarkust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni. Hinnatakse: • aktiivset osavõttu ühislaulmisest, pillimängust ja erinevatest loovtegevustest; • muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist musitseerimisel; • osalemist koolikooris, instrumentaalansamblis või -orkestris, esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel, võistlustel, muusikaolümpiaadil, laulupäevadel ja laulupeol arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel. Hindamisel arvestatakse õpilaste individuaalsete vokaalsete võimete ja oskustega. Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi, kujundatakse rahvuslikku eneseteadvust ja isamaa-armastust. Omalooming on seotud kaasmängude, saadete, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomisega, mille käigus luuakse võimalused muusikalise eneseväljenduse ja esinemisjulguse kujunemiseks ning arenemiseks. Omaloomingulises tegevuses rakendatakse ning kinnistatakse muusikateadmisi ja -oskusi.	

Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust.

Muusikaloos tutvustatakse erinevaid muusika väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete ning omandatakse kultuuriloolisi teadmisi. Hinnatakse:

- õpilase teadmisi, mida ta on omandanud kursusel (õppekavast lähtuva õpieesmärgi saavutamist);
- õpilase seoste loomise, analüüsi- ja arutlusoskust nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- õpilase individuaalset edasijõudmist;
- õpilase osalemist õppeprotsessis.

Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse ainekavas sisalduvat elementaarset noodikirja lugemise oskust, mida omandatakse musitseerides ja mis loob eeldused muusika teadlikumaks mõistmiseks.

Õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse kujundavad õpilaste silmaringi ja muusikamaitset, teadmisi kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ja nende rollist maailmas ning peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Muusikaõpetuse lahutamatu osa on **osalus kooli kontserdielus**, et õpilased omandaksid kogemusi nii esineja, kuulaja kui ka korraldajana.

Hindamise eesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet tema individuaalse arengu kohta, arendada eneseanalüüsi oskust, suunata tema enesehinnangu kujunemist ning toetada tema visuaalse/muusikalise väljendusviisi leidmist ja arendamist. Hindamine on eelkõige kujundav – õppimist ja arengut toetav. Arutelu käigus analüüsitakse õppekäigu kordaminekut õppijate poolt antud tagasiside alusel (suuline arutelu, töölehed, tagasiside lehed, retsensioon vm).

Muusikaõpetust kavandades ja korraldades leitakse tunnivälise loometegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid, kontsertide jm esinemiste kavandamine, töötoad jms).

Hindamise eesmärk muusikas on toetada õpilaste arengut, innustada õpilasi leidma isikupäraseid ideid ja loovaid lahendusi ning suunata neid sihikindlalt õppima; suunata õpilaste enesehinnangu kujunemist, tekitada neis muusika- ja kultuurihuvi ning luua alus elukestvale muusikaharrastusele; juhtida ja toetada õpilasi haridustee valikul muusika valdkonnas. Hindamine annab tagasisidet õpilaste individuaalse arengu kohta ning on lähtekohaks järgnevat õpet kavandades. Hinnates lähtutakse kooli õppekavas kirjeldatud põhimõtetest ja nõuetest.

Kooli õppekavas kehtestatud hindamisjuhiste põhjal võib arvestada tunnist osavõtu aktiivsust ja tunnivälisest muusikategevusest (nt osalemine koolikooris, orkestris, ansambelis, esinemine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel, sh muusikaolümpiaadil). Kokkuvõtvalt hinnatakse üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul. Kokkuvõtvalt hinnates lähtutakse õppest kui tervikust ja taotletavatest õpitulemustest, seejuures arvestatakse, et hinnetel võib sõltuvalt töö mahust olla erinev kaal. Hindamiskriteeriumid loob õpetaja õpilasi kaasates kooli kehtestatud hindamisjuhiste järgi.

Ainekursusi on 3:

1. kursus – "Uusaegse helikeele kujunemine"
2. kursus – "Klassitsism ja romantism: rahvuslikkuse kujunemine muusikas"
3. kursus – "Eesti muusikalugu"

Gümnaasiumi lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) huvitub muusikast kui kunstiliigist, väärtustab helikultuuri eri ilminguid, teadvustab ja arendab muusikategevuste kaudu oma võimeid;
- 2) teadvustab ning mõistab muusika ja muusikalise suhtlemise rolli enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalustamise võimalusena, identiteedi kujundajana ning ümbritseva maailma mõtestajana; on kujundanud valmisoleku elukestvaks muusikaharrastuseks;
- 3) osaleb aktiivselt musitseerimises: tegutseb koos teistega, vastutab enda tegevuse eest rühmas (klassis, kooris, ansamblis vm);
- 4) teadvustab ennast rahvuskultuuri kandjana: väärtustab Eesti muusikatraditsioone ja on nende edasikandja laulja ja/või pillimängijana ning osaleb laulupidudel;
- 5) seostab muusikat ja helikultuuri teiste eluvaldkondadega, mõistab kultuuri, ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia omavahelisi seoseid;
- 6) rakendab omandatud muusikateadmisi ja -oskusi loometegevuses: julgeb katsetada, aktseptib enda ja kaaslaste muusikalise eneseväljenduse viise;
- 7) suhtub kriitilis-loovalt muusika ja kultuurimaastiku ilmingutesse, muusikaüritustel ja õppekäikudel kogetusse, oskab oma arvamusi teadmiste põhjal analüüsida ja tõlgendada;
- 8) valib endale meelepärase(d) muusikaga tegelemise viisi(d), hindab oma kogemust ja jagab seda kaaslastega;
- 9) mõistab enda õigusi ja kohustusi helikultuuri tarbijana, oskab hinnata muusikamaailmas tegutsevate inimeste tööd;
- 10) tegutseb eetilisel ja ohutult (sh autoriõigust arvestades) nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkondades, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia kujundatud keskkonda.

Kursus 1 "Uusaegse helikeele kujunemine"

Teema: musitseerimine – osaoskused laulmine, pillimäng, omalooming

Õpitulemus:

- 1) kasutab musitseerides põhikoolis ja gümnaasiumi jooksul omandatud muusikateadmisi ja -oskusi, sh muusikalist kirjaoskust;

Õppesisu:

Laulmine

1. Laulud muusikaloo illustreerimiseks, vokaalsete võimete, esinemisoskuse ning

2) valib endale meelepärase(d) muusikaga tegelemise viisi(d), hindab oma kogemust ja jagab seda kaaslastega;

3) laulab ühe- ja/või mitmehääelseid laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut;

4) väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja/või kirjalikult;

5) musitseerib erinevates pillikoosseisudes, kasutades põhikoolis omandatud muusikateadmisi ja pillimänguoskusi;

6) loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste;

7) loob ning esitab iseseisvalt ja/või rühmas kaasmänge, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, (digi)kompositsioone, laulusaateid jm;

8) analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu.

kriitilise mõtlemise arendamiseks ja tundeelu rikastamiseks.

2. Ühislaulud (sh põhikoolis omandatud ühislauluvara jm), eesti levimuusika, pop- ja rokkmuusika lauluvara õpilaste huvist lähtuvalt, eesti rahvakalendri ja riiklike tähtpäevadega seotud laulud.
3. Põhikoolis omandatud muusikaline kirjaoskus, mille hulka kuuluvad:
 - erinevad helivältsed, rütmifiguurid ja pausid;
 - neljandiktaktimõõt ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandiktaktimõõt;
 - ühe võtmemärgiga helistikud (ja repertuaarist tulenevalt kahe võtmemärgiga helistikud);
 - ühe-, kahe- ja kolmeosaline lihtvorm, rondo, variatsioonivorm;
 - bassivõti repertuaarist tulenevalt.

Muusikalise kirjaoskuse hulka kuuluvad ka muusikalised oskussõnad: meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika, harmoonia, vorm, faktuur jt

Lauldakse a cappella ja saatena nii kooris, ansamblis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii ennast kui ka teisi. Tutvustatakse laulupeo traditsiooni, kaasatakse õpilasi koolikoori. Lauldakse oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestatakse

	esitatava muusikapala stiili, järgitakse häälehoiu põhimõtteid. Pillimängu rakendatakse ühismusitseerimisel, omaloomingu esitamisel ja muusikaloo illustreerimiseks koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste valikul kasutades muusikalist kirjaoskust. Süvendatakse põhikoolis omandatud pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes. Muusikaline omalooming, näiteks: 1. Lihtsate meloodiate ja erinevate muusikast lähtuvate tekstide loomine. Muusika loomine muusikaloo illustreerimiseks, nt kaanoni, rütmikaanoni loomine. 2. Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängude loomine ja esitamine üksi või rühmas. Laulusaadete loomine koolis olemasolevate pillidega. 3. Omaloomingu katsetused erinevate tehnikate, nt beatbox, vocal percussion, ning rakenduste ja programmeerimisega, nt BandLab, Ableton Live, BeepBox, GarageBand, Musescore, Noteflight, Audacity jt. Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või kõik koos. Katsetatakse julgelt loomeideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka omavahel lõimitult rakendades õpitud muusikalise kirjaoskuse teadmisi. Omaloomingu meloodia noodistamisel
--	---

	rakendatakse absoluutset noodisüsteemi. Konkreetsed lõimingu näited. Kui on õppevara, siis väga korrektselt viidatud ja ajakohane.
Osaoskus - Muusika kuulamine ja ajalugu	

Õpitulemus: Õpilane: 1) leiab seoseid paikkonna, Eesti ja Euroopa muusikakultuuri vahel; 2) teab vanamuusikaga seotud Eesti heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ja muusika suursündmusi; 3) võrdleb käsitletud ajastute (keskaja, renessansi, baroki) üldkultuurilist tausta, mõistab muusika tähendust ja tähtsust ning rolli inimkonna ajaloos ja eri ajastuil; 4) eristab ja võrdleb muusikanäidete varal eri ajastute (keskaja, renessansi- ja barokiajastu) muusikat; põhjendab oma arvamust, toetudes teadmistele ning muusika oskussõnavarale; 6) leiab infot allikakriitiliselt: koostab essee, referaadi, muusikaürituse arvustuse või lühiuurimuse, kasutades infotehnoloogia ning digivõimalusi; 7) tutvub muusikaga tegelemise võimalustega, seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga, tutvub muusikaga muusikaga seonduvate elukutsete ning õppimisvõimalustega; 8) kasutab muusikat kuulates digikeskkondi ja -rakendusi; 9) teab autorikaitse seadust ja järgib seda muusikategevustes.	Õppesisu: Muusika mõiste, muusika teke ja olemus. Muusika roll vanadel kultuurrahvastel. Muusika väljendusvahendid. Meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika, harmoonia, vorm, faktuur. Keskaeg. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Gregooriuse laul, missa ülesehitus, mitmehäälsuse ja noodikirja kujunemine, rütmikultuur ja pillid. Renessans. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Polüfoonilise muusika areng, ilmalik laul ja seltskonnamuusika, instrumentaalmuusika, reformatsioon ja muutused kirikumuusikas. Žanre tutvustatakse heliloojate loomingust valikuliselt muusika kuulamise kaudu. Barokk. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Kontsertstiil, õukonnamuusika, ooperi kujunemine, kirikumuusika uued žanrid: kantaat, oratoorium, passioon. Instrumentaalmuusika areng - uued vormid ja žanrid ning pillid. Žanre tutvustatakse heliloojate (nt Claudio Monteverdi, Georg Friedrich Händel, Johann Sebastian Bach, Antonio Vivaldi jt) loomingust valikuliselt muusika kuulamise kaudu. Vanamuusika Eestis. Ansamblid Vox Clamantis, Hortus Musicus, Rondellus; varasemast muusikast inspireerunud heliloojad, nt Arvo Pärt, Cyrillus Kreek, Urmas Sisask jt; festivalid, nt Viljandi, Haapsalu ja Tartu vanamuusikafestival jt. Konkreetsed lõimingu näited.
--	---

	Kui on õppevara, siis väga korrektset viidatud ja ajakohane.
Õppevara: 1. RÕK-le vastavad muusikaõpikud, töövihikud. 2. Uusaegse helikeele kujunemine. Gerhard Lock, Olga Getman, Andrus Kallastu (2018). https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/18742-Uusaegse-helikeele-kujunemine 3. Pilliportaal. https://pilliportaal.kultuur.ut.ee 4. Eesti Pärimusmuusika Keskuse õppevideod. https://www.opiq.ee/kit/465/ (tasuta) 5. Vanamuusika festivalid Eestis. http://www.festivals.ee/Avaleht_700 6. Muusikateater - Rahvusooper Estonia videod. https://www.youtube.com/channel/UC7XG4VtNcU5KLU19uqMlw 7. Rahvusooperi muusikatunnid. https://www.youtube.com/playlist?list=PLWozS-lj1Xw39Q93_taPstrwgRd7gJ8CO • <u>Mis on ballett?</u> <u>Mis on ooper?</u> <u>Mis on hääleliigid?</u> <u>Mis on orkester?</u> 8. Eesti muusika infokeskus. https://www.emic.ee/ 9. Ajakiri Muusika. https://www.ajakirimuusika.ee/ 10. Eesti Kontserdi ajakiri Aplaus. https://concert.ee/meist/ajakiri-aplaus/ 11. Teater Vanemuine lavastuste arhiiv (lavastuste ja Vanemuise sümfooniaorkestri kontsertide kavad). https://www.vanemuine.ee/teater/repertuaar-rubriiklavastuste-arhiiv/ 12. ERR audio- ja videoarhiiv. https://arhiiv.err.ee/ 13. Klassikaraadio. https://klassikaraadio.err.ee/ 14. Järjehoidja (Tiia Järgi loengud muusikast ja kultuurist). Klassikaraadio. https://klassikaraadio.err.ee/arhiiv/jarjehoidja 15. ERSO kontserdisalvestised. https://erso.tv/erso/ 16. Eesti Filharmoonia Kammerkoori kontserdisalvestused. https://www.epcc.ee/kontserdisalvestused/ 17. EMTA videokanal. https://www.youtube.com/@EMTAVIDEO/videos	
Kursus 2 - "Klassitsism ja romantism: rahvuslikkuse kujunemine muusikas"	
Teema: musitseerimine – osaoskused laulmine, pillimäng, omalooming	
Õpitulemused 1) kasutab musitseerides põhikoolis ja gümnaasiumi jooksul omandatud muusikateadmisi ja -oskusi, sh muusikalist kirjaoskust;	Õppesisu: Laulmine 1. Laulud muusikaloo illustreerimiseks, vokaalsete

2) valib endale meelepärase(d) muusikaga tegelemise viisi(d), hindab oma kogemust ja jagab seda kaaslastega;

3) laulab ühe- ja/või mitmehääelseid laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut;

4) väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja/või kirjalikult;

5) musitseerib erinevates pillikoosseisudes, kasutades põhikoolis omandatud muusikateadmisi ja pillimänguoskusi;

6) loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (laulusõnad jm);

7) loob ning esitab iseseisvalt ja/või rühmas kaasmänge, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone,(digi)kompositsioone, laulusaateid jm;

8) analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu.

võimete, esinemisoskuse ning kriitilise mõtlemise arendamiseks ja tundeelu rikastamiseks.

2. Ühislaulud (sh põhikoolis omandatud ühislauluvara jm), eesti levimuusika, pop- ja rokkmuusika lauluvara õpilaste huvist lähtuvalt, eesti rahvakalendri ja riiklike tähtpäevadega seotud laulud.
3. Põhikoolis omandatud muusikaline kirjaoskus, mille hulka kuuluvad:
 - erinevad helivältsed, rütmifiguurid ja pausid;
 - neljandiktaktimõõt ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandiktaktimõõt;
 - ühe võtmemärgiga helistikud (ja repertuaarist tulenevalt kahe võtmemärgiga helistikud);
 - ühe-, kahe- ja kolmeosaline lihtvorm, rondo, variatsioonivorm;
 - bassivõti repertuaarist tulenevalt.

Muusikalise kirjaoskuse hulka kuuluvad ka muusikalised oskussõnad: meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika, harmoonia, vorm, faktuur jt

Lauldakse a cappella ja saatena nii kooris, ansamblis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii ennast kui ka teisi. Tutvustatakse laulupeo traditsiooni, kaasatakse õpilasi koolikoori. Lauldakse oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja

	väljendusrikkalt ning arvestatakse esitatava muusikapala stiili, järgitakse häälehoiu põhimõtteid. Pillimäng Pillimängu rakendatakse ühismusitseerimisel, omaloomingu esitamisel ja muusikaloo illustreerimiseks koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste valikul kasutades muusikalist kirjaoskust. Süvendatakse põhikoolis omandatud pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes. Muusikaline omalooming 1. Lihtsate meloodiate ja erinevate muusikast lähtuvate tekstide loomine. 2. Muusika loomine muusikaloo illustreerimiseks akustiliselt või digitaalselt, nt maalide, raamatute, ajalooliste sündmuste, isikute, muusikalavastuste libretode helindamine. 3. Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängude loomine ja esitamine üksi või rühmas. Laulusaadete loomine koolis olemasolevate pillidega. 4. Omaloomingu katsetused erinevate tehnikate, nt beatbox, vocal percussion, ning rakenduste ja programmidega, nt BandLab, Ableton Live, BeepBox, GarageBand, Musescore, Noteflight, Audacity jt. Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või kõik koos. Katsetatakse julgelt loomeideedega,
--	---

	kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka omavahel lõimitult rakendades õpitud muusikalise kirjaoskuse teadmisi. Omaloomingu meloodia noodistamisel rakendatakse absoluutset noodisüsteemi. Konkreetsed lõimingu näited. Kui on õppevara, siis väga korrektset viidatud ja ajakohane.
Õppevara: 1. RÕK-le vastavad muusikaõpikud, töövihikud, digiõpikud, tööraamatud. 2. Väikekannel ja väikekandle mängutehnikad. Aime Reier. https://www.opiq.ee/kit/465/chapter/25281 (tasuta) 3. Eesti Pärimusmuusika Keskuse õppevideod. https://www.opiq.ee/kit/465/ (tasuta) 4. Muusikateooria õpik. Kerri Kotta (2020). https://mt.ema.edu.ee/ 5. Muusika kompositsiooniõpetus. Andrus Kallastu, Indrek Palu (2018). https://e-koolikott.ee/en/oppematerjal/18751-Muusika-kompositsiooniopetus 6. Autoriõiguse kaitse. https://www.eesti.ee/et/ettevotlus/intellektuaalse-omandi-kaitse/autorioiguse-kaitse#autorioigus 7. Intellektuaalomand. Projektijuht Virgo Sillamaa. https://intellektuaalomand.ee/	
Teema - muusika kuulamine ja muusikalugu	
Õpitulemus: Õpilane: 1) leiab seoseid paikkonna, Eesti ja Euroopa muusikakultuuri vahel; 2) teab Eesti heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ja muusika suursündmusi; 3) võrdleb käsitletud ajastute (klassitsismi- ja romantismiajastu) üldkultuurilist tausta, loob seoseid varasemate aegade ja nüüdisaja muusikakultuuri vahel ning mõistab muusika rolli eri ajastuil; 4) eristab ja võrdleb muusikanäidete varal eri ajastute muusikat; põhjendab oma arvamust, toetudes teadmistele ning muusika oskussõnavarale;	Õppesisu. Klassitsism. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Instrumentaalmuusika vormid ja žanrid, klassikalise sümfooniaorkestri kujunemine, ooperi areng. Viini klassikud Franz Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven. Žanre tutvustatakse heliloojate loomingust valikuliselt muusika kuulamise kaudu.

5) leiab infot allikakriitiliselt: koostab essee, referaadi, muusikaürituse arvustuse või lühivõimuse, kasutades infotehnoloogia ning digivõimalusi; 6) teeb valiku muusikaga tegelemise võimalustest, seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga, teab muusikaga seonduvaid elukutseid ning õppimisvõimalusi; 7) väljendab oma arvamust ning analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid muusikaüritusi ja õppekäike, rakendades omandatud teadmisi ning muusikasõnavara; 8) kasutab muusikat kuulates digikeskkondi ja -rakendusi; 9) teab autorikaitse seadust ja järgib seda muusikategevustes.	Romantism. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Kammerlaul, instrumentaalsed väikevormid, orkestrimuusika areng, programmiline muusika (sümfooniline poeem ja süit), lavamuusika areng (ooper, operett, ballett). Rahvuslikud koolkonnad. Žanre tutvustatakse heliloojate (nt Franz Schubert, Robert Schumann, Fryderyk Chopin, Ferenc Liszt, Hector Berlioz, Giuseppe Verdi, Richard Wagner, Pjotr Tšaikovski, Edvard Grieg, Jean Sibelius jt) loomingust valikuliselt muusika kuulamise kaudu. Klassitsismi- ja romantismiajastu muusika Eesti teatrites ja kontserdisaalides nüüdisajal, klassikalised esituskoosseisud: sümfooniaorkestrid, kammeransamblid, koorid; interpreedid.
Õppevara: 1. RÕK-le vastavad muusikaõpikud, töövihikud, digiõpikud, tööraamatud. 2. Uusaegse helikeele kujunemine. Gerhard Lock, Olga Getman, Andrus Kallastu (2018). https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/18742-Uusaegse-helikeele-kujunemine 3. Rahvuslikkus muusikas. Gerhard Lock, Olga Getman, Andrus Kallastu (2018). https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/18747-Rahvuslikkus-muusikas 4. Pilliportaal. https://pilliportaal.kultuur.ut.ee 5. Eesti Pärimusmuusika Keskuse õppevideod. https://www.opiq.ee/kit/465/ (tasuta) 6. Muusikateater - Rahvusooper Estonia videod. https://www.youtube.com/channel/UC7XG4VtNcU5KlKuI19uqMlw 7. Rahvusooperi muusikatunnid. https://www.youtube.com/playlist?list=PLWozS-lj1Xw39Q93_taPstrwgRd7gJ8CO • Mis on ballett? Mis on ooper? Mis on hääleliigid? Mis on orkester? 8. Teater Vanemuine videod. https://www.youtube.com/@vanemuine1870/featured 9. Teater Vanemuine lavastuste arhiiv (lavastuste ja Vanemuise sümfooniaorkestri kontsertide kavad). https://www.vanemuine.ee/teater/repertuaar-rubriiklavastuste-arhiiv/ 10. Muusikainstrumendid. Philharmonia. https://philharmonia.co.uk/resources/instruments/	

11. 180 aastat tagasi esines ülikooli aulas Ferenc Liszt. Kristel Pappel. UT ajakiri (06.2022). <https://www.ajakiri.ut.ee/artikkel/4251>
12. Eesti muusika infokeskus. <https://www.emic.ee/>
13. Festivalid Eestis. http://www.festivals.ee/Avaleht_700
14. Ajakiri Muusika. <https://www.ajakirimuusika.ee/>
15. Eesti Kontserdi ajakiri Aplaus. <https://concert.ee/meist/ajakiri-aplaus/>
16. ERR audio- ja videoarhiiv. <https://arhiiv.err.ee/>
17. Klassikaraadio. <https://klassikaraadio.err.ee/>

Kursus 3 - "Eesti muusikalugu"

Teema: musitseerimine, laulmine, omalooming

Õpitulemus:

Õpilane:

1) kasutab musitseerides põhikoolis ja gümnaasiumi jooksul omandatud muusikateadmisi ja -oskusi, sh muusikalist kirjaoskust;

2) valib endale meelepärase(d) muusikaga tegelemise viisi(d), hindab oma kogemust ja jagab seda kaaslasega;

3) laulab ühe- ja/või mitmehääelseid laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut;

4) väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja/või kirjalikult;

5) musitseerib erinevates pillikoosseisudes, kasutades põhikoolis omandatud muusikateadmisi ja pillimänguoskusi;

6) loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (regivärss, laulusõnad jm);

7) loob ning esitab iseseisvalt ja/või rühmas kaasmänge, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, (digi)kompositsioone, laulusaateid, muuhulgas muusika I kursusel käsitletud muusikavormides jm;

8) analüüsib enda ja kaaslase loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu.

Õppesisu:

Laulmine

1. Laulud muusikaloo illustreerimiseks, vokaalsete võimete, esinemisoskuse ning kriitilise mõtlemise arendamiseks ja tundeelu rikastamiseks.
2. Ühislaulud (sh põhikoolis omandatud ühislauluvara jm), eesti levimuusika, pop- ja rokkmuusika lauluvara õpilaste huvist lähtuvalt, eesti rahvakalendri ja riiklike tähtpäevadega seotud laulud.
3. Põhikoolis omandatud muusikaline kirjaoskus, mille hulka kuuluvad:
 - erinevad helivältsed, rütmifiguurid ja pausid,
 - neljandiktaktimõõt ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandiktaktimõõt;
 - ühe võtmemärgiga helistikud (ja repertuaarist tulenevalt

	kahe võtmemärgiga helistikud); ○ ühe-, kahe- ja kolmeosaline lihtvorm, rondo, variatsioonivorm; ○ bassivõti repertuaarist tulenevalt. Muusikalise kirjaoskuse hulka kuuluvad ka muusikalised oskussõnad: meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika, harmoonia, vorm, faktuur jt Lauldakse a cappella ja saatega nii kooris, ansamblis kui ka üksi, mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii ennast kui ka teisi. Tutvustatakse laulupeo traditsiooni, kaasatakse õpilasi koolikoori. Lauldakse oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestatakse esitatava muusikapala stiili, järgitakse häälehoiu põhimõtteid. Pillimäng Pillimängu rakendatakse ühismusitseerimisel, omaloomingu esitamisel ja muusikaloo illustreerimiseks koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste valikul rakendades muusikalist kirjaoskust. Muusikaline omalooming 1. Muusikaloo illustreerimiseks muusika loomine, nt regilaulu ja uuema rahvalaulu teksti ja / või viisi loomine, aleatoorilise heliteose loomine jt. 2. Muusikapalade / rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide loomine akustiliselt ja / või digitaalselt,
--	---

	nt maalide, raamatute, ajalooliste sündmuste, isikute, muusikalavastuste libretode helindamine. 3. Laulusaadete loomine koolis olemasolevate pillidega. 4. Omaloomingu katsetused erinevate tehnikate, nt beatbox, vocal percussion, ning rakenduste ja programmidega, nt BandLab, Ableton Live, BeepBox, GarageBand, Muscore, Noteflight, Audacity jt. Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või kõik koos. Katsetatakse julgelt loomeideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka omavahel lõimitult rakendades õpitud muusikalise kirjaoskuse teadmisi. Omaloomingu meloodia noodistamisel rakendatakse absoluutset noodisüsteemi. Konkreetsed lõimingu näited. Kui on õppevara, siis väga korrektselt viidatud ja ajakohane.
Õppevara: 1. Pärimusmuusika noodikogu. https://www.folk.ee/noodikogu/ 2. Eesti Pärimusmuusika Keskuse õppevideod. https://www.opiq.ee/kit/465/ (tasuta) 3. Väikekannel ja väikekandle mängutehnikad. Aime Reier. https://www.opiq.ee/kit/465/chapter/25281 (tasuta) 4. Muusikateooria õpik. Kerri Kotta (2020). https://mt.ema.edu.ee/ 5. Muusika kompositsiooniõpetus. Andrus Kallastu, Indrek Palu (2018). https://e-koolikott.ee/en/oppematerjal/18751-Muusika-kompositsiooniopetus 6. Autoriõiguse kaitse. https://www.eesti.ee/et/ettevotlus/intellektuaalse-omandi-kaitse/autorioiguse-kaitse#autorioigus 7. Intellektuaalomand. Projektijuht Virgo Sillamaa. https://intellektuaalomand.ee/	

Teema: muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemus:

Õpilane:

1. leiab seoseid paikkonna, Eesti ja Euroopa muusikakultuuri vahel;
2. teab Eesti heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ja muusika suursündmusi; tunneb eesti pärimusmuusikat, rahvusliku muusikakultuuri sünni- ja arengulugu ning loob seoseid Eesti muusikakultuuri mineviku ja nüüdisaja vahel;
3. võrdleb käsitletud ajastute (keskaja, renessansi, baroki, klassitsismi, romantismi, 20. sajandi) üldkultuurilist tausta; loob seoseid varasemate aegade ja nüüdisaja muusikakultuuri vahel ning mõistab muusika rolli eri ajastuil;
4. eristab ja võrdleb muusikanäidete varal eri ajastute muusikat; põhjendab oma arvamust, toetudes teadmiste ja muusika oskussõnavarale;
5. leiab infot allikakriitiliselt: koostab essee, referaadi, muusikaürituse arvustuse või lühivõimaluse, kasutades infotehnoloogia ning digivõimalusi;
6. teeb valiku muusikaga tegelemise võimalustest, seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga, teab muusikaga seonduvaid elukutseid ning õppimisvõimalusi;
7. väljendab oma arvamust ning analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid muusikaüritusi ja õppekäike, rakendades omandatud teadmisi ning muusikasõnavara;
8. kasutab muusikat kuulates digikeskkondi ja -rakendusi;
9. teab autorikaitse seadust ja järgib seda muusikategevustes.

Õppesisu:

Pärimusmuusika. Folkloor, regilaul ja regilaulu liigid, rahvapillid, rahvatantsud, uuem rahvalaul, laulumängud. Pärimusmuusika seosed nüüdisajaga. Muusikanäited eesti pärimusmuusikast.

Rahvuslikkuse kujunemine Eesti muusikas. Koorikultuuri ja laulupidude traditsiooni kujunemine ning seosed nüüdisajaga. Esimesed rahvuslikud heliloojad. Muusikanäidete valik järgmiste heliloojate loomingust: Aleksander Kunileid, Friedrich Saebelman, Karl August Hermann.

20. sajandi I poole muusikastiilid ja suunad (hilisromantism, impressionism, ekspressionism, neoklassitsism). Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Muusikastiile tutvustatakse muusika kuulamise kaudu valikuliselt järgmiste heliloojate loomingust: Gustav Mahler, Richard Strauss, Claude Debussy, Maurice Ravel, Igor Stravinski, Arnold Schönberg jt.

Eesti professionaalse muusikakultuuri kujunemine. 20. sajandi I poole muusikastiilide ja suundade mõjud Eesti heliloojate loomingus. Eesti esimesed professionaalsed heliloojad ja muusikud, esimesed sümfoonilised ja vokaalsümfoonilised suurteosed eesti muusikas. Rahvusliku helikeele kujunemine koorimuusikas, vokaal- ja instrumentaalmuusikas ning lavamuusikas. Muusikanäidete valik järgmiste heliloojate loomingust: Miina Härma, Mihkel Lüdig, Rudolf Tobias, Artur Kapp, Mart Saar,

	Cyrillus Kreek, Heino Eller, Evald Aav, Eduard Tubin jt. Ülevaade 20. sajandi II poole muusikastiilidest ja -suundadest (avangardism, postmodernism). Muusikastiile tutvustatakse muusika kuulamise kaudu valikuliselt järgmiste heliloojate loomingust: John Cage, Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen, Steve Reich, Philip Glass jt. Eesti muusika ja muusikaelu 20. sajandi II poolel. 20. sajandi II poole muusikasuundade peegeldused eesti koori- ja instrumentaalmuusikas. Uued suunad 21. sajandil. Rahvuskultuuri kaotused 1940-1955, süvamuusika arengusuunad nõukogude okupatsiooni tingimustes, laulev revolutsioon, muusika taasiseseisvunud Eestis. Muusikanäited valikuliselt järgmiste heliloojate loomingust: Eduard Tubin, Gustav Ernesaks, Veljo Tormis, Ester Mägi, Eino Tamberg, Jaan Rääts, Arvo Pärt, Lepo Sumera, Raimo Kangro, Alo Mattiisen, Urmas Sisask, Erkki-Sven Tüür, Peeter Vähi, Sven Grünberg, Helena Tulve, Tõnu Kõrvits, Pärt Uusberg, Jüri Reinvere, Alisson Kruusmaa jt.
Õppevara: 1. RÕK-le vastavad muusikaõpikud, töövihikud, digiõpikud, tööraamatud. 2. Rahvuslikkus muusikas. Gerhard Lock, Olga Getman, Andrus Kallastu (2018). https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/18747-Rahvuslikkus-muusikas 3. 20. ja 21. sajandi muusika. Gerhard Lock, Saale Konsap, Juhan Vihterpal, Immo Mikhelson, Indrek Palu, Avo Ulvik (2018). https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/18748-20-ja-21-sajandi-muusika 4. Eesti rahvamuusika antoloogia. Veebiväljaanne. Toimetajad Janika Oras, Kadi Sarv (2016). https://www.folklore.ee/pubte/eraamat/rahvamuusika/ee/index 5. Eesti Pärimusmuusika Keskuse õppevideod. Kaja Kaus, Cätlin Mägi. https://www.opiq.ee/Kit/Details/465 (tasuta)	

6. Viron vakka. 105 eesti rahvatantsu. Videomaterjalid. Kristjan Torop (2008). <https://www.leigarid.ee/viron-vakka/>
7. Pilliportaal. <https://pilliportaal.kultuur.ut.ee>
8. Eesti Muusika Infokeskus. <https://www.emic.ee/>
9. Veljo Tormise Virtuaalkeskus. <https://veljotormis.com/et/>
10. Arvo Pärdi Keskus. <https://www.arvopart.ee/>
11. Ajakiri Muusika. <https://www.ajakirimuusika.ee/>
12. Eesti Kontserdi ajakiri Aplaus. <https://concert.ee/meist/ajakiri-aplaus/>
13. ERR audio- ja videoarhiiv. <https://arhiiv.err.ee/>
14. Klassikaraadio. <https://klassikaraadio.err.ee/>